

ÅRSBERETNING DN HJØRRING 2020-21

Velkommen til alle! Dette års møde dækker både 2020 og 2021, idet Corona-restriktionerne gjorde umuligt at afholde årsmøde i 2020 på forsvarlig måde, selvom vi prøvede hele to gange.

DN's ARBEJDE

Danmarks Naturfredningsforening har tre hovedområder, som vi arbejder med: Natur, klima og miljø, og i løbet af de sidste to år er der sket afgørende forandringer i den politiske debat og i den offentlige mening – især hvad angår natur og klima. Det er ikke længere et eksotisk mindretalssynspunkt at fastslå, at vi står midt i en omfattende krise for den biologiske mangfoldighed – en biodiversitetskrise – af hidtil usete dimensioner. Ja, mange forskere er endda begyndt at tale om den sjette masseuddøen, og arter forsvinder med en hastighed, der er mellem 100 og 1000 gange hurtigere end den naturlige udvikling hidtil. Der er mange forskellige årsager til dette: mennesket optager mere og mere plads - og det gælder både i Hjørring kommune, på landsplan og globalt, klimaforandringerne forandrer levesteder og levevilkår, kemiske stoffer og en overflod af næringsstoffer ødelægger de økologiske kredsløb, for blot at nævne et par af de vigtigste faktorer.

Samtidig har klimakrisen for alvor banket på, hvilket ikke mindst er blevet understreget af dette års store vejr-katastrofer med oversvømmelser, skovbrande, varmere rekorder osv. Selv nogle af de mest indædte tvivlere og klimafornegetere må efterhånden indse, at det står galt til. Mange af os går sikkert også rundt med en lille – eller stor – frygt inden for, hvad fremtiden vil bringe med et klima, som løber mere og mere løbsk.

Derfor er vi i DN mægtig glade for at de to store kriser i vores tid for alvor er kommet højt op på den politiske dagsorden – ja, det seneste folketingsvalg blev ligefrem betegnet som et klimavalg. Grundlæggende har vi jo den holdning, at de problemer, som mennesker har skabt også kan løses af mennesker – hvis vi vel og mærke handler i tide. DN har derfor presset på politisk for at få

indført nationalparker, urørt skov, stop for motorvejsbyggeri og ambitiøse klimaplaner for at nedbringe udledningen af drivhusgasser. Vi vil også have udlagt en langt større dele af Danmarks areal – både til lands og til havs - til beskyttet natur, have plantet mere skov og vi går stærkt ind for en omlægning af hele vores energi- og transportsystem, hvor fossile brændsler erstattes med vedvarende energi. For landbrugets vedkommende skal sprøjtegifte udfases og der skal produceres meget mere føde til mennesker i stedet for til dyrefoder. Vi kommer ikke uden om en kraftig nedskæring af antallet af husdyr, og vi bliver nødt til at ændre grundlæggende i vores spise-, transport- og forbrugsvaner allesammen, hvis vi skal undgå at klimaændringerne tager magten fra os. Der skal uden tvivl ske store forandringer og omlægninger både lokalt og globalt i alle sektorer i samfundet, og efter min mening er det afgørende at de nødvendige omlægninger sker på et socialt afbalanceret og retfærdig måde – eller vil flertallet ikke være med. DN har indgået aftaler med landbrugets og fiskeriets organisationer om tiltag til at beskytte natur og klima og fremme den grønne omstilling. Dette er første skridt i et nødvendigt samarbejde, men både befolkning og erhverv må acceptere at omstillingen ikke er gratis, men kræver nytænkning og investeringer.

NATURPOLITIKKEN

Hjørring kommune fik for 4 år siden en naturpolitik, som på mange måder er progressiv og et godt eksempel til efterfølgelse. Naturpolitikken indeholder mange af de elementer, som vi også arbejder med i DN, og vi har hele tiden bakket helhjertet op om den. Der er taget mange gode initiativer, som for eksempel naturgenopretning af Hjørring Bjerge, som vi lige har været ud og opleve. Mange borgere er blevet inddraget i små og store projekter, men vi har også måttet erkende, at borgerinddragelse kræver mange ressourcer i opstartsfasen – både økonomisk og mandskabsmæssigt. Hvis naturpolitikken fremover skal blomstre endnu mere vildt og inddrage mange flere borgere

så kræver det at byrådet bevilger den nødvendige økonomi. Der er også behov for at kommunen kommer mere på banen som selvstændig aktør på den måde, at naturpolitikken skal afspejles i alle forvaltningerne og ikke kun hos Natur & Miljø. Vi efterspørger langt mere naturpolitik i f.eks. skoleforvaltningen og i den kommunale planlægning og i kommunens egne grønne arealer og skove. Det tager tid at flytte holdninger – det ved vi godt – men der skal skrues op for indsatsen! Og vi så meget gerne nogle mere forpligtende og konkrete formuleringer i forbindelse med den revision af naturpolitikken, som skal ske først i det nye år.

GRØN ENERGI

Vedvarende energi er først og fremmest vindmøller, som er høje, og solcelleanlæg i det åbne land, som fylder meget. Set ud fra den enkelte nabos synspunkt er det forståeligt at især vindmøller vækker modstand, men set ud fra klimakatastrofens perspektiv skal vi have mange flere vindmøller og solcelleanlæg. Folketinget har fastsat en målsætning om 70 % nedsættelse af CO₂ udledningerne i 2030 i forhold til 1990, og det kan kun opnås med mange flere havmølleparker og en udskiftning af mange af de små, eksisterende landmøller med større og mere effektive. Derfor har DN Hjørring som udgangspunkt bakket op om de projekter, som kommunen har foreslået. Vores smertegrænse går ved fredninger og Natura2000-områder, men vi vurderer hvert enkelt forslag. Og store solcelleanlæg skal selvfølgelig ikke placeres i værdifulde landskaber eller smukke ådale – der er rigeligt med landbrugsjord, hvor de kan placeres. Der er mange store biogasanlæg i Hjørring kommune, og for nogle af disse anlægs vedkommende har der været/er der nogle meget store problemer med uheld, der har medført udslip af gylle, som dræber alt liv i de å-systemer, som det går ud over. Vi peger på et skærpet miljøtilsyn som en del af løsningen. Det er dog en tvivlsom affære at fortsætte med udbygning af de stærkt subsidierede biogasanlæg al den stund, at antallet af husdyr på sigt nødvendigvis skal sænkes kraftigt. Det er også et generelt problem at det er markedskræfterne som stort set styrer meget af placeringen af

biogasanlæg, vindmøller og solcelleparker, og derfor arbejder DN på landsplan for, at staten får langt mere at sige, når det gælder placeringen af disse store anlæg i det åbne land. Hensynet til naboer og lokalsamfund er også vigtigt. Hensynet til naboer og lokalsamfund er også vigtigt. De store anlæg bygges for privat profit og samfundets behov for vedvarende energi, men naboerne betaler i form af støj, udsyn og lugt, og i sidste ende lavere ejendomsværdi. Overordnet set mener vi dog, at Hjørring kommune har en rimelig og god energiplanlægning.

NATURBESKYTTELSE

Fredninger er hjerteblod for Naturfredningsforeningen – det siger sig selv. Derfor har også igen de seneste 10 år fået gennemført 3 fredninger – i et godt samarbejde med Hjørring kommune - med Tverstedts grønne Front som den sidste. Den endelige fredningskendelse skulle være lige på trapperne, og vi får bundet tre store naturområder sammen og får lavet en overordnet planlægning og en sammenhængende plejeplan.

Vi glæder os over etableringen af den første naturpark i kommunen i Tolne, som vi har været med til at tage initiativ til. Begrebet Naturpark er udviklet af Friluftsrådet og er en slags kvalitetsstempel eller en certificering, og naturparken indebærer ikke i sig selv en bedre naturbeskyttelse. Men det er værdifuldt og giver muligheder for at forbedre og udbygge naturværdierne i området og vi er repræsenteret i Naturparkrådet.

Klimaforandringerne med vildere vejr og større regnmængder gør det nødvendigt at lave klimatilpasning. Det er især vandselskabet som står for de ofte omfattende arbejder med separatkloakering, forsinkelsesbassiner, m.v. I de kommende år vil vi se en lang række projekter udfolde sig i kommunen med anlæg af forsinkelsesbassiner, og i den forbindelse har vi været i dialog med vandselskabet. I enkelte tilfælde er det nødvendigt at anlægge bassiner på naturbeskyttede arealer, og så skal vandselskabet skaffe erstatningsnatur i en størrelsesorden på 1:2 eller 1:3. Måske kan det være hensigtsmæssigt, hvis man opkøber en større

ejendom og laver landbrugsarealer om til naturarealer, som på mellemlang og langt sigt kan blive til værdifuld, sammenhængende natur – også gerne med et rekreativt formål.

DN Hjørring har også været en aktiv medspiller i tilblivelsen af det store vandplansprojekt med en genopretning af Uggerby å's naturlige forløb. Det er et meget stort og dyrt projekt op imod 20 mill. kr., som er finansieret igennem EU-midler, og det vil have enorm betydning for det naturlige dyre- og planteliv i hele det store Uggerby å system – mere end 200 km vandløb - at der skabes fri passage. Projektet stødte på stor lokal modstand i første omgang på grund af nedlæggelsen af fisketrappen ved det gamle elværk, men efterhånden er de fleste lokale kræfter blevet medspillere. Det har dog ført til store forsinkelser, og hvis ikke anlægsarbejderne er færdige til næste år kommer Hjørring kommune selv til at betale for gildet. Vi mener at de ansvarlige politikere i TMU burde have grebet ind tidligere – så havde projektet allerede været færdigt i dag.

DRIKKEVAND OG PLANLÆGNING

Drikkevandet er i disse år under stort pres – ikke mindst på grund af landbrugets forbrug af pesticider, som før eller senere ofte ender i grundvandet. Således kan der konstateres rester af sprøjtegifte i mindst halvdelen af alle boringer. På baggrund af den prekære situation for vores drikkevand gik vi ind i en sag om anlæg af en flugtskydebane umiddelbart syd for Sønderskov til erstatning for banen ved Skibsby, som er blevet nedlagt: Anlægget skulle ske i en nedlagt råstofgrav, hvor grundvandsbeskyttelsen er notorisk dårlig. Flugtskydning giver anledning til store mængder af sønder-skudte lerduer, som bl.a. består af et asfaltliggende materiale. Vi er stadig uforstående overfor at kommunen kunne foreslå denne placering, men det lykkedes heldigvis at overbevise byrådspolitikkerne om, at droppe denne ide i et godt samspil med de lokale beboere i Sønderskov og omegn. Og der forestår et gedigent oprydningsarbejde efter mange års aktiviteter på banen ved Skibsby.

En anden plansag, som vi har været involveret i for nylig er et forslag om etablering af et stenknusningsanlæg bag Nordjysk Lift nord for Frederikshavnsvej. Forslaget var i strid med den overordnede planlægning og berørte desuden en økologisk forbindelse. I samarbejde med naboer og andre lykkedes det også denne gang at stoppe planerne, men sagen er principiel i den forstand, at det ikke lader til at naturpolitikken har slået rigtig rod i den kommunale planlægning.

De ovenfor nævnte sager er eksempler på, at proaktiv handling og dialog ofte er den bedste måde at fremme natursagen på. Men med mellemrum lykkes det ikke, og vi bliver så nødsaget til at tage vores klageret i brug. Ofte er der dog tale om mindre sager, og p.t. har vi tre verserende klagesager om jordflytninger ved Astrup, adgang til et naturområde ved Sønderskov, som blev påklaget for snart tre år siden og trods rykkere stadig er uden afgørelse. og endelig erstatningsnatur i forbindelse med et forsinkelsesbassin ved Lørslev. To klager til Planklagenævnet om udbygning af boligområdet Golfparken II i et område med særlige drikkevandsinteresser er desværre tabt i 2020.

PROJEKTER

I de forgangne to år har vi deltaget i en række forskellige projekter af mere praktisk karakter, hvor det i høj grad har handlet om at forbedre forholdene for naturen helt konkret. Således har vi tilendebragt vores formidlingsprojekt i Præstegårdsbakkerne ved Bjergby, hvor vi fik bevilget 30.000 kr. til at etablere en moderne og tidssvarende naturformidling af Præstegårdsbakkerne. Resultatet er blevet flot, og vi havde en festlig indvielse af de nye stier og den digitale formidling i foråret 2020 med deltagelse af en stor del af borgerne i Bjergby og omegn. Naturplejelaug i Sct. Knuds kilde på "Kilde-engen" er i god gænge, og enkelte medlemmer af bestyrelsen deltager i de halvårlige plejedage, hvor der bliver slået med le og samlet plantemateriale. Det er i høj grad de lokale kræfter og ildsjæle som driver plejen, og som årene går, kan vi efterhånden se resultaterne af indsatsen i

form af et langt mere varieret flora og flere insekter. I Vidstrup er der også startet et plejelaug op, og vi har hjulpet med faglig bistand og rådgivning. I den forbindelse skal det nævnes, at Hjørring kommune nu har anskaffet en trailer med naturplejestyret – leer, river, osv., som kan lånes. Det er en rigtig god støtte, og vi kan håbe at det vil resultere i at der startes mange flere grupper op, som laver naturpleje i deres nærrområder. Det har en dobbelt funktion: Dels bliver noget natur faktisk plejet og dels bidrager det til at højne bevidstheden om naturen.

Arbejdet i det forgangne år i vores bestyrelse i DN Hjørring har selvfølgelig været præget af og har lidt under pandemien – ligesom så meget andet af det offentlige liv har gjort det. Men vi dog klaret at holde arbejdet kørende ved hjælp af IT, og på den måde har vi stort kunnet opretholde vores månedlige mødefrekvens. Men vi må dog erkende at disse online møder ikke er så inspirerende og givende som vores sædvanlige aftenmøder med deres indlagte kaffepause, hvor vi også kan få vendt en mængde andre ting, som måske ikke lige er på dagsordenen

I denne beretning har det kun været muligt at gøre enkelte nedslag i det mangeartede arbejde, som vi har beskæftiget os med i de to sidste år: Vi har deltaget i mange arbejdsgrupper, skrevet et utal af hørings svar, deltaget i den offentlige debat om kystsikring og adskillige andre emner, og sidst men ikke mindst stået for en lang række arrangementer og ture, hvis hovedformål er at formidle glæden ved naturen: Fra forårsturen til Rubjerg Knude i strid blæst og sandfygning, nattergaleturen i Tollestrup Mose over cykelturen omkring Hjørring til den årlige kystvandring og Naturens Dag for at nævne et par stykker. Sidste lørdag havde vi en svampetur til Tolne med næsten 70 deltagere. Ofte arrangeres vores ture i samarbejde med kommunen eller Vendsyssel Historiske Museum. I den forbindelse skal jeg rette en særlig tak til Jakob Kofoed fra VHM, som vi ofte har trukket på.

Vores næste store arrangement bliver et vælgermøde med 4 spidskandidater i forbindelse med kommunalvalget. Vi får besøg af vores præsident Maria Gjerding, som vil forpligte valgkandidaterne til et Grønt Håndtryk, hvor de lover at gøre en særlig og helhjertet indsats for naturen i Hjørring kommune i den kommende valgperiode. Mødet finder sted på UCN – seminariet – tirsdag d. 12. oktober fra kl. 19. Jeg håber at mange af jer vil dukke op til mødet!

I bestyrelsen havde vi den store sorg i foråret 2021 at vores ihærdige medlem Yrsa Grunnet afgik ved døden. Yrsa var en ildsjæl, som altid var engageret og nysgerrig, og hun var aldrig bleg for at påtage sig nye opgaver. Æret være hendes minde.

Bestyrelsen har besluttet at nedsætte antallet af medlemmer til 9 samt 2 suppleanter – det er oplagt at rykke tættere sammen og koncentrere kræfterne.

For mit eget vedkommende skal jeg til slut fortælle, at dette er min 30. årsberetning, idet jeg har været formand for DN Hjørring i 31 år. Det er også den sidste årsberetning, som jeg aflægger, idet jeg flytter fra landsdelen – det er børn og børnebørn som trækker mod Sjælland. Sidste år blev jeg desuden valgt ind i foreningens Hovedbestyrelse, og det er naturligvis vældig spændende og inspirerende at være med til at udforme foreningens overordnede politik, men det tager også megen tid. Jeg kommer til at savne mange af jer og den vidunderlige og barske natur i Vendsyssel, så jeg bliver nok en hyppig gæst i årene fremover!

Tak for at I ville have mig som formand i alle disse mange år – det er jeg taknemmelig for!

